

Tarinan kertoo
Tenho Heikkilä

Järven Jannes

Minun miälheeni nousee muutamia kylän jämeriä isäntämiähiä tualta 30-luvun lopulta Ruahtalolta. Yks niistä oli ehejottomasti Järven Jannes tuasta naapurista. Ko Jannes pyhäsin, aamutoimitusten jäläkhen tallisa ja navetalla, tuli tuphan ja laitto pyhämunteerinki päälleens, pyäriäpunttiset verkkahousut, kauluspaijan, liivin, pikkutakin ja jalakhaans korkiaruojuset nappaskengät ja istu kiikkutoolihin niin näki heti, että siinä istuu talon isäntä. Suomalainen, arvoons tunteva talonpoika. Pikkutakki oli napittamata ja komiat kellonperät roikku yli rintamuksen liivinplakkarista toishen. Siinä oli semmosta arvokkuutta, että siihen ei pysty nykyset, palio isompainkaan huushollien isännät, vaikka istuvat mersun tratin takana.

Samaa arvokkuutta oli niisä askelheisa ja siinä föörinkisä ko se tuli kranhin, ushen meille, pyhäsin praatahan. Se on erikoisesti jäännny miälheni, vaikka olinki sillon vielä aivan sikiä, niin tykkäsin kuunnella ko ne tuaran kaans muisteli menheitä. Varsinki kalastus puheenaiheena. Jannes oli palijo kalastellu nuaruujesaans tualta Konkinkarista käsin.

Janneksella oli erikoinen jämerä puhetyyli ja hekottava tarttuva nauru. Se selosti asiat ja kuvaili kokemaans ja näkemaans yksityiskohtaisesti. Niistä ominaisuuksista johtu se, että siltä jäi palio lentäviä lausheita kiärtähän kansan suusa. Sen aikaset imitaattorit niinkö niitä toisten matkijoita nykysin sanothan, ne niitä muitten huviks esitti. Vaikkei niisä ny mitään muuta huvittavaa ollu ko se, että millä taijolla ne osathin esittää.

Kirijotan tähän iliman sarvia ja hamphaita muutamia Janneksen sanontoja, joista ilimenee se aikaisemmin sanomani tyyli ilimasta asioita.

Kalamiäsaikanaans, jollonka vielä liikuthin merellä southain ja seilaten oli Jannes Piatarsaares nähäny ensimmäisen moottoripaatin. Ko kalamiäskaverit sitte tiajusti, että minkälainen soli oikein ollu, niin Jannes oli alakannu selittäähän, että ko siältä perästä käsin lähethän, niin ensiks oli kaari. Sitte oli kuparinaila. Sitte taas oli kaari. Ja taas kuparinaila. Sitte siinä oli aalloppirööri, josa polttaa saapasvarteens jne.

Olipa Jannes kerran Kokkolasa käyesääns joutunu jäämhän ojottahan jonku asian vuaks. Koli satheinen ja kylmä päivä, oli se menny ravintolahan ko ajatteli, että siälä saa istua lämpimäsä ja rauhasa. Mutta ei menny kauvo ko tuli miäs, jolla oli kultaset knapit kahesa kratisa ja sano että: Mitä herralle saisi olla? Minä sanoin: Ei mitään. Mutta ei menny kauo ko tuli toinen miäs, jolla silläki kultaset knapit kahesa kratisa. Seki kysy että mitä herralle saisi olla. No minä sanoin että: Tuakaa lihapääryjä. Pian se toiki talatrekillä fajin etheeni pöyvälle. Minä sanoin: Eihän tää ookko kaalisoppaa. Tätä minä saan kotonaki.

Olipa kolome Ruahtalon nuarta miästä kylän tyttöjen kamareihin kolistelemasa. Ingalsuollekki siinä tulthin ko kuistin ovi oli lukosa, niin tuumathin, että jonku pitäis konttia oven päällä olevasta lasinreijästä sisälle ja avata ovi. Jannes lupas sen tehejä. Toiset autto sitä ylös ja lykäsivät sitä sisälle. Reikä oli kuitenkin niin ahajas ettei niin roteva miäs siitä mahtunukkaan. Se jäi siihe vyätäröstääns roikkuhan. Ko samalla synty kolinaa ja ääntä, oli talon isäntäki heränny. Se meni kuisthin kahtohan ja näki jonku olevan tulosa akkunan reijästä sisälle. Alako sitä jollaki kättä pitemmällä huitua. Sisälle tulija oli jo ahajinkosa. Ei päässy sisälle eikä ulos. Häjisääns joutu siinä huutahan. "Älä lyä älä lyä. Minon Järven Jannes ja aivan oikialla asialla. Vetäkää pojat, vetäkää pojat!"

Mutta krampaatit oli jo lähtenny livohkaan ko kuulivat isännän tulevan. Näitä tarinoita olis monenki jutun aiheiks, mutta täsä nämä muutamat esimerkin vuaks. Ei tapaukset ja kommellukset niin ihmellisiä olheet. Kaikille niitä sattuu. Vain Janneksen suhtautumis- ja kertomistapa tekee niistä kualettomia.

Aikanaans joutu Jannes hoitaa palio yhteiskunnallisia luottamustehtäviäki. Jämerät miälipitheens ja rakentava, uuistushakunen asenthees toi luottamusta.

Janneksen vaimo Anna oli kotosin Alavetelin Lahanakoskelta. Sinne oli täältä Kälviältä käsin huanot uhteyet. Pahasia kärrykeitä ja polokuja vain. "Kyllä siälä olis nätti pylyykkä. Mutta niin pahan tiän takana..." oli Jannes joutunu totiahan. Mutta niin vain kävi, että Jannes toi meleken ummikkoruahalaisen nuarikkoons emännäks Järvelle. Ko sitte tämä vieläki tunnettu lahanakoskelainen yrittäjähenkisen geeniperimä sekottu tähän jämerhän uudistushenkishen talonpoikaisuuthen, on sen tulokset tänä päivänäki nähtävissä jälkeläisten toimisa esimerkillisellä tavalla.

Tarina on julkaistu Kälviän seudun sanomissa 21.1.1999.

